

GYVIEJI ARCHYVAI

Jie kuria Merkinę

A. Jakimonis. Čia vieta, kur jaučiuosi savas

Gimė Andrius 1989 metais Angelinos ir Alvydo šeimoje. Tėvas merkiniškis, mama iš už Nemuno – Jonionių kaimo. Abu jie baigę Merkinės vidurinę mokyklą. Andrius vaikystėje gyveno Merkinėje, čia lankė darželį (kur dabar Globos namai), vėliau persikėlė į Druskininkus. Baigęs Druskininkų „Ryto“ gimnaziją mokėsi Vilniaus kolegijoje, Elektronikos ir Informatikos fakultete, informacijos sistemų specialybės, įgijo informatikos inžinerijos profesinį bakalauro laipsnį. Šiuo metu gyvena Druskininkuose...

Kur prasidėjo Jūsų darbinė veikla?

Visa mano darbo patirtis sukaupta Merkinėje. Dar būdamas moksleivis pradėjau supirkinėti grybus, perėmiau šį verslą iš tėvo. Grybus sezono metu supirkinėjau iki šiol, tačiau dabar tai tik papildomas darbas. Pagrindinė veikla yra prekyba parduotuvėje.

Jūsų parduotuvė nėra didelė, bet, kai į ją įeini, galva susisuka nuo prekių asortimento. Nuo kabliukų žvejybai iki žemių gėlėms. Ko nepaklausi, viską gausi, jei nėra šių akimirka, organizuojate atvežimą. Kiek pavadinimų prekių Jūsų parduotuvėje?

Kadangi prekių asortimentas keičiasi pagal sezoną, tikslaus skaičiaus nepasakysiu, tačiau skirtingų prekių yra gerokai daugiau nei tūkstantis. Stengiuosi prisitaikyti prie pirkėjų poreikių ir pasiūlyti tai, ko labiausiai žmonėms trūksta gyvenant mažame miestelyje, kad prireikus smulkmenos nereiktų keliauti į miestą. Todėl prekių asortimentas labai įvairus ir besikeičiantis. Iš tikimiau

pirkėjai yra žvejai, kuriems tiek žiemą, tiek vasarą siūlome gyvų masalų.

Kodėl grįžote į Merkinę ir įsikūrėte su savo verslu? Kiek žmonių Jūsų versle dirba?

Idėją įkurti parduotuvę pasiūlė mano močiutė Marytė Jakimonienė. Ji tarybiniais laikais ilgus metus vadovavo Merkinės kooperatyvui, kuriame vien Merkinės kontoroje dirbo 13 darbuotojų. Kooperatyvui priklausė 24 parduotuvės kaimuose, įskaitant Merkinę. Tad, sukaupti didelę patirtį ji žinojo, ko miestelio žmonėms reikia. Be to, Merkinėje išlikę daug brangių prisiminimų iš vaikystės. Čia man vieta, kur jaučiuosi savas. Ir žmonės miestelyje kitokie nei mieste, visada pagelbės ir padės. Parduotuvėje dirbame dvi: aš ir mamos sesuo, tačiau dažniausiai galit rasti mane. Kai darbo labai daug, susitvarkyti padeda kiti artimieji – žmona su broliu, močiutė, tėvai.

Ar nesigailite gyvenimą susieję su Merkinė?

Tikrai nesigailiu. Kaip ir kiekviename darbe būna visko: kartais pervargus kyla

minčių: gal jau gana? Tačiau pamačius laimingus pirkėjų veidus, žinant, kad mano įdėtas darbas nenuveina veltui ir atsiperka su kaupu, matant, kad prisidedi prie miestelio gerovės, supranti, kad esi reikalingas.

Kaip sezoniškumas įtakoja Jūsų verslą mažame miestelyje?

Dauguma dirbančiųjų prekybos srityje man pritartų, kad sunkiausias metas – žiema. Sausio ir vasario mėnesį pirkėjų miestelyje mažai, todėl ir pelnas mažiausias. Tačiau atėjus pavasariui, vos spėjame suktis – kam žemių, kam trąšų ar sėklų prireikia. Žemes vyresniems miestelio žmonėms dažnai nuvežame iki durų, nes parsinešti sunkių žemių maišų būtų tikras iššūkis. Vasara ir ruduo – grybų metas, tad, pasibaigus pavasario darbams, pradėdame grybų supirkimą, kuris tęsiasi iki pat vėlyvo rudens. Po to vėl žiema... Ir taip bėga metai...

Ko trūksta Merkinėi?

Kad ir kaip bebūtų gaila, gyventojų miestelyje mažėja. Dėka verslių žmonių, pastaraisiais metais čia įkūrusių

Andrius Jakimonis savo parduotuvėje (2019 m.)

Populiariausia prekė pavasariais durpės ir žemės daržovėms. 2022 metų pavasarį A. Jakimonis (antras iš kairės) savo rankomis perkrovė 31 padėklą žemių. Kiekvienas padėklas sveria maždaug 900 kilogramų (2019 m.)

verslus, Merkinę aplanko vis daugiau turistų, tačiau nuo-

latinių gyventojų nedaugėja. Norėtusi, kad Merkinėje būtų daugiau veiklos ir darbo vietų jaunimui, tuomet gal atsirastų daugiau norinčių čia kurti savo ateitį.

Keletą žodžių apie savo šeimą...

Su žmona Arūne, kuriai Merkinė irgi artimas kraštas, auginame trejų metų sūnų Mangirdą. Keletą metų gyvenome Panaros kaime, žmonos tėviškėje, o pastaruosius metus gyvename Druskininkuose, sūnus čia lanko darželį.

Ko palinkėtumėte savo vaikams?

Savo sūnui palinkėčiau džiaugtis vaikyste, nes ji tik viena, ugdyti vertybes, būti nuoširdžiu ir geru žmogumi, branginti ir vertinti savo šeimą. Pastaruoju metu dažnai prisimenu vaikystę, aplanko ryškūs prisiminimai, brangūs

žmonės, kurių nebėra. Ir atrodo viskas buvo taip neseniai, o kai susimąstai, jau ir kelios dešimtys metų praėjo.

Ačiū už pokalbį, sėkmės kuriant Merkinę

P.S. Šiomet (2022 m.), rugpjūčio pabaigoje, kai sausra nukankino žemę, miškus ir žmones, pasibaigė ir didžioji grybapjūtė. O prieš tai, A. Jakimonis sakė, kad grybų versle jau 15 metų, bet neprisimena tokių grybingų metų. Šiomet žmonės su grybais eilėje stovėdavo po 10 minučių, atveždavo po 20 – 30 kg voveraičių. Jei anksčiau supirkti toną per dieną buvo stebuklas, išskirtinis atvejis, tai šiomet tokių dienų buvo ne viena, tai beveik tapo kasdienybe. Tik sausra sustabdė grybapjūtę.

Algimantas ČERNIAUSKAS
Brolių Černiauskų nuotr.

Marytė Jakimonienė sovietmečiu vadovavo Merkinės kooperatyvui, turėjusiam didelį parduotuvių tinklą. Šioje nuotraukoje M. Jakimonienė (centre) Merkinės miestelio šventės, kurios didžiąją dalį organizavo kooperatyvo žmonės, metu (1985 m.)

GYVIEJI ARCHYVAI

Aloyzas TENDZEGOLSKIS

Ambicingas viso gyvenimo pomėgis

Iš būsimos knygos „Naujoji aforistika“

Aforizmas viršininko negiria

Nežinau, kodėl mano knygoje, kuriose aforizmai suskirstyti pagal temas („Tūkstantis ir viena mintis“, 2006, ir „Aforizmai“, 2018), nėra skyrelio „Viršininkas ir pavaldinys“. Rodos, jis ten derėtų šalia antitezių „Žinios ir paslaptys“, „Tėvai ir vaikai“, „Mokytojas ir mokinys“ ir pan. Skyrelio pasigedau vėliau, kai galvon toptelėjo prieštaros aforizmas: „Viršininką labiname, kol paverčiame nelabuoju“ ir kai garsiai pasakiau jį draugui Rimantui. Rimas susimąstė, tačiau ėmė girti ne mano aforizmą, o savo viršininką... Klausiu: ar tu dabar, vidury baltos dienos, nedarai būtent šios nuodėmės, kurią aš čia parodau – juk tavo viršininką ir aš pažįstu. Žinoma, užvirė ginčas.

Taip ir likome: jis su savo viršininku, o aš – su nauju aforizmu. Žinia, jokiam aforizmui negalima prieštarauti. Pavyzdžiui, kas gali nepritari sentencijai „Žmogus žmogui – vilkas“? (Nebent kokia nors ideologija.) Tu gali išsigąsti, stebėtis, bet negali nepritari.

Mintis apie nelabą viršininką buvo ypač aktuali sovietiniais metais, kai vadovas, primestas iš šalies, įsitvirtindavo ilgam. Mano supratimu, tada gerų viršininkų iš esmės negalėjo būti: kiekvienas jų reiškė didesnę ar mažesnę kolaborantą – darė tai, ko reikalavo Maskva. (Nepriklausomybės metais stebėjaisi, kaip vis dėlto atsiranda žmonių, giriančių net Sniečkų.)

Posakiai valdžios negiria. Viršininkai savaime privalo būti geri. Todėl mano naujame skyrelyje galėtų būti tik kritiniai aforizmai: „Su biurokratu nesuskalbėsi, pats netapęs biurokratu“, „Nėra vado be vadelių“ ir pan.

Vėliau savo draugui pasakiau: „Geras viršininkas gali gyvuoti tik ant auksinio liežuviu“.

O patys viršininkai, kalbėdami vienas apie kitą, ilgus metus mėgo posakį „Geras vyras“, nė nejausdami, kad jis jau seniai skamba ironiškai.

Lavinkis, laviruok

Kaip du žodžiai, pavyzdžiui, „lavinkis, laviruok“ virsta aforizmu? Sudėti greta, jie tarsi nusvilina akis. Išsilavinimą gyvenime perima gudruoliai. Jaunystėje ištariau: iš jūros periodo galiūnų vieninteliai išliko juristai. Teisės specialybė pergalinga. Laimi tas, kas pats kuriasi įstatymus. Taip blogis gerinasi.

Jei kam atrodo, kad frazė „Blogis gerinasi“ – tai tik tušti žodžiai, tas vis dėlto jokioje situacijoje nepasakys priešingai: gėris bloginasi. Todėl, kad tai būtų netiesa. O blogis gerinasi ir laimi.

Kaip gimsta posakiai

Brolis Petras, grįžęs iš kolūkio kontoros, padarė išvadą:

– Niekada neprašyk, jei nesitiki gauti.

Taip po pokalbio su pirmininku jis susikūrė patarlę.

Vieną pavasarį, tirpstant sniegui, sesuo Irena pasakė: „Žiemą sušildė mūsų rankos!“ Norėjau pridurti: „Ir mūsų nuogi kaklai“, bet jau tada žinojau: aforizmai nemėgsta papildymų ir patikslinimų.

Kieme dūkdavo vaikai, išvesdami suaugusius žmones iš kantrybės. Visi svarstė, kaip juos sutramdyti. Vakare senukas rimčiausiu veidu pasiūlė bausmę:

– Duot, duot ir valgyt neduot!

Jo posakis skambus, pagrįstas kalambūru, todėl jį visi ir įsiminė.

O kaimynų vaikas gegužinėje pasakė:

– Geras muzikantas: greit groja!

Satyrinis aforizmas.

Kas riedėdamas nevirsta

Mažajam Tomukui pasakiau naują aforizmą:

– „Pinigas riedėdamas nevirsta“.

– Mokytoja sakė: „Ratas riedėdamas nevirsta“!

– Ir man sakė...

Iš merginų laiškų

„Senbernio aforizmuose“ tu visas. Paskutiniame nieko gero. Būk šmaikštesnis, grakštesnis, aštresnis.

Vida,
Kaunas

Gali atsiųsti vietoj laiško keletą savo minčių: aš užsikelsiu jas ant savo altoriaus, kur mano jūra...

Rafaelė
Šiupyliai

Puiku kaime, kur niekas tau nebruka laimės!

Onutė
Paliečiai

Balti kostiumai

Kažkada panorau pasisiūdinti baltą kostiumą. Mat, buvau išleidęs satyros ir humoro knygą („Jausmų sutramdymas“, 1980 m.). Bet sesuo Irena mane sulaukė, ir už tai esu jai dėkingas.

O Nepriklausomybės metais baltais kostiumais rengtis pamėgo buvusieji. Ir dabar turiu vieno kraštiečio atsiminimų knygą, kurioje jis, baltai apsirengęs, stovi ant kalno, atsirėmęs ranka į vienišą beržą. Stebina, kad šis veikėjas knygoje nė nemini savo darbo TSKP CK, kurio dėka išgarsėjo...

Baltai rengtis pamėgo ir naujieji partiniai.

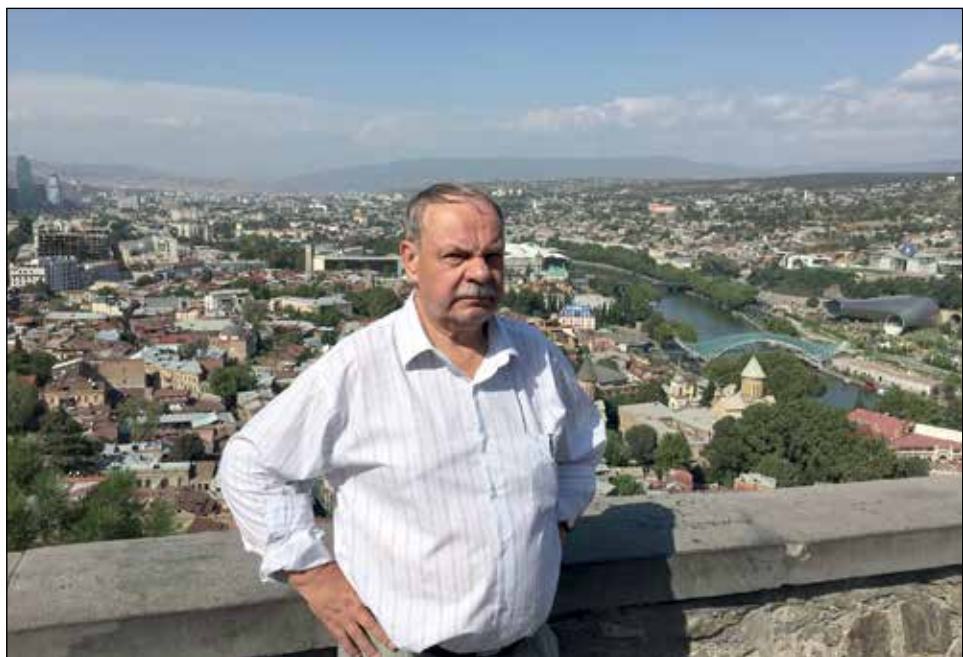
Atsitokėjęs pastebėjau, kad mūsų krašte baltas kostiumas geriausiai tinka žmogui pašiepti.

Akmeniniai klausytojai

Vilniaus materialistinės pasaulėžiūros propagandos klubas „Ave, vita!“ surengė ateistinių aforizmų vakarą, kuris vyko Mokslo Akademijos salėje. Jame dalyvavo keletas iš spaudos gerai žinomų literatų – kolektyvinio aforizmų rinkinio „Mintys mintimis“ autorių. Jie vienas po kito skaitė savo humoristinę kūrybą, o aš suklydęs stebėjaisi, kad iš auditorijos, kurią sudarė patys solidžiausi Vilniaus mokslininkai, niekas nė nešypstelėjo. O juk aforizmai buvo ironiški... Gal ateistinė tema jiems patiems buvo įkyrėjusi. Kaip akmeniniai jie klausėsi ir mano aforizmų. Ir tik viena frazė juos šiek tiek sujudino: „Raginami dirbti, žmonės įpranta neraginti nedirbti“. Pastebėjau, kaip vienintelis profesorius Irmija Zaksas sujudėjo ir susižvalgė su kolegomis. Beje, šis aforizmas nebuvo ateistinis...

Akmeninės tvirtovės mes nepaėmėm. Tik kai pats jauniausias iš visų aforistų, garbanotas vaikinukas Kęstutis Mikoliūnas perskaitė savo aforizmą „Nežaisk su ugnimi – užgesinsi“, aš linksmi krenkštelėjau, ir autorius tą akimirka žvilgtelėjo į mane. Štai ir visa Akademijos gyvybė.

O mano aforizmas „Raginami dirbti, žmonės įpranta neraginti nedirbti“ buvo susijęs su planine ekonomika ir paseno drauge su rusiškuoju socializmu.

Aforistiniai šūkiei

Tegul įeina į aforistikos istoriją ir Lietuvos TSR švietimo ministerijos mokyklų valdybos inspektorius Alfonsas Kairys, „Tarybinio mokytojo“ laikraštyje 1978 m. parašęs straipsnį „Kokiu aforistiniu šūkiu prabilisime“ ir siūlęs mokomuosius kabinetus, bibliotekas ir netgi „mokinių rašomus dienoraščius papuošti“ tokiais aforizmais:

„Mylėti knygą – vadinas, mylėti žmogų“, „Tarybinė literatūra šiandien yra visų šalies nacijų ir tautybių kuriamų dvasinių vertybių organiškas lydinys“ ir pan.

A. Kairys baigdamas rašo: „Pateiktieji aforistiniai šūkiei drausmina, taurina, skatina mąstyti“. Funkcionierių išmintis!

Keiksmazodžių konkursas

Nugirdęs, kad keiksmazodžiai yra priežodžių atmaina, Varenos rajono „Merkio krašto“ laikraštyje paskelbiau lietuviško keiksmazodžio konkursą. Vienas literatas tuojau pat jį pasmerkė straipsniu, išspausdintu respublikiniame „Dienos“ laikraštyje. Tada aš patį konkursą iš mažo laikraščelio perkėliau į kitą – į respublikinį „Pirmadienio“ laikraštį, kuriame jis prigijo ir tęsėsi ilgai. Gavau tokį vyr. redaktoriaus Lino Medelio laišką: „Pirmadienio“ 1997 m. gegužės 19-25 d. Nr. 20 paskelbtas lietuviškų keiksmazodžių laboratorijos pranešimas apie varžybų rezultatus. Sveikindami ir dėkodami už dalyvavimą, kviečiame Jus 1997 06 09, pirmadienį, į Prienų rajone, Stakliškėse, esančią „Lietuviško midaus“ gamyklą, jos firminę kavinę.“

Konkursą laimėjo moteris, pateikusi keletą išmoningų lietuviškų keiksmazodžių ir į pabaigtuves Stakliškėse atvykusi drauge su dukrele.

Malvydas

(Žmogus yra tobulas, išskyrus galvą)

Studentų bendrabutyje, primenančiame mokyklinius metus, ant metalinės lovos priešais mane sėdėdavo trečiakursis Malvydas: vis pakreipdamas didelę galvą išsprogusiomis akimis, atsargiai valgydavo sumuštinį, išsitrauktą iš spintelės, tuo pat metu nežymiai supdamasis ant matracio.

Šis vaizdas ėmė mane truputėlį bauginti, kai storo literatūrinio žurnalo redaktorius A. B. iš principo atmetė mano aforizmus, jų nė neskaitęs. Pajutau, kaip tai rimta. Nieko neregincios Malvydo akys pamažu judėjo aukštyn ir žemyn ir nemirksėdavo net tada, kai draugai aršiausiai svarstydavo vieni kitų, taip pat ir mano, kūrybą. Malvydas ant lovos vis pamažu kretėjo.

Manęs, prisimenu, literatai klausdavo:

– Kodėl nerašai eilėraščių?

Malvydas nieko nesakė ir neklausinėjo, tik vartė neregincias akis. Elgėsi kaip debilas. Nors, rodos, nesirgo jokia liga.

Tačiau baigdavosi sumuštinis, ir Malvydas tylėdamas išslinkdavo į miestą. Jo galva iš įpročio kretėdavo ir ten.

Ar ne tomis dienomis man žybtelėjo aforizmas: žmogus yra tobulas, išskyrus galvą. Lyg kokias šiurpė...

Tęsinys. Pradžia Nr. 60, 63, 64, 65, 67, 70